

Sterven en de dood.

Drie soorten dood.

Gottfried de Purucker.

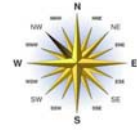
In het algemeen gesproken zijn er drie soorten dood: Ten eerste, de natuurlijke dood als gevolg van ziekte of ouderdom. Ten tweede, die door een ongeval. Ten derde, die door eigen hand. Ik heb gehoord dat theosofen zeggen dat deze drie soorten mensen verschillende ervaringen hebben na de dood, maar ik heb nooit een bevredigende verklaring gehad waarom dat zo zou zijn, of een gezaghebbende bron voor die leer.

Ik zou de vraagsteller willen adviseren onze theosofische leringen te bestuderen. Er zijn inderdaad in het algemeen gesproken drie soorten dood: dood door ziekte of natuurlijke oorzaken, als het lichaam is versleten als een machine – want het is in zekere zin een machine die verslijt; dood door geweld of een ongeval; en dood door zelfmoord.

Dat zijn drie manieren van doodgaan. De eerste vindt plaats als de natuur zelf de ziel rustig terugtrekt uit het versleten lichaam waarna de gebruikelijke processen plaatsvinden. Dat is de algemene regel. Dan volgt de dood door geweld of een ongeval, en die verschilt van dood door zelfmoord; want hoewel zelfmoord ook geweld betekent, is daarbij sprake van een heel belangrijk element in de dader zelf, een ethisch element dat bij de dood door een ongeval niet speelt. Daarom is het logisch en duidelijk dat zelfdoding, waarbij een ethische factor meespeelt, verschilt van dood door geweld of door een ongeval. Een soldaat die op het slagveld wordt gedood, of iemand die door een of andere gek of misdadiger wordt gedood, ondergaat niet dezelfde dood als iemand die zichzelf doodt uit lafheid – want alle zelfmoordenaars zijn lafaards, wat men ook zegt.

Laten we proberen dit te illustreren aan de hand van de slaap, de broeder van de dood, de andere kant van de dood. Als iemand heel vermoeid is valt hij in slaap door de werking van de natuur zelf, hij valt eenvoudig in slaap. Iemand kan ook een middel krijgen om te slapen, al is het lichaam niet vermoeid. Dit lijkt op dood door geweld. Een bedwelmend middel is een gewelddadige manier om in slaap te komen. Het kan zelfs de dood veroorzaken als het middel in een te grote hoeveelheid wordt toegediend. Vervolgens het geval van iemand die voortdurend slaapmiddelen neemt, niet één keer, maar herhaaldelijk. U ziet dat dit drie verschillende manieren zijn om in slaap te geraken: de manier van de natuur zagezegd, die van de arts om een zieke wat slaap te geven die hij nodig heeft, en die van iemand die aan slaapmiddelen is verslaafd. Het is duidelijk dat de natuur hier op drie verschillende manieren werkt, die echter alle de slaap veroorzaken.

Zo is het ook met de dood. Een mens die op de manier van de natuur sterft, gaat door alle veranderingen van kâmaloka tot hij devachan bereikt, rustig, eenvoudig, zonder pijn, zonder bewustzijn, zoals iemand die vermoeid is en in slaap valt. Iemand die wordt gedood zoals de soldaat op het slagveld, sterft natuurlijk omdat hij wordt gedood; maar hij is nog niet gereed om te sterven. Zijn tijd om te sterven volgens de wetten van de natuur is nog niet gekomen. Hij blijft daarom misschien jarenlang onbewust in de astrale wereld totdat na jaren de tijd aanbreekt waarop de dood op de gebruikelijke manier zou zijn gekomen.

**Theosofie de archaische wijsheid,
het pad van het zoeken, niet van geloven.**

En dan sterft ook hij in de innerlijke werelden en gaat devachan binnen; de reden is dat ieder mens als het ware een bepaalde hoeveelheid levenskracht heeft, en voor deze hoeveelheid levenskracht is uitgeput, opgebrand, voordat de machine is versleten, kan een mens niet sterven, ik bedoel volledig sterven. De man die op het slagveld wordt gedood blijft in volmaakte vrede, maar onbewust, in de innerlijke werelden tot de tijd is aangebroken waarop hij, als hij niet op het slagveld was gedood, zou sterven. Dan gaat ook hij devachan binnen.

Maar degene die zichzelf doodt doet dat omdat hij bang is. Hij is ergens benauwd voor. Misschien is hij bang voor schande; het kan ook zijn dat hij bang is het leven en zijn problemen als een man tegemoet te treden en hij doodt zich. Zijn bewustzijn is vol van deze gedachten, vol van deze dagdromen, angst, angst, angst, tot hij het niet langer uithoudt. En omdat de mens in beginsel bewustzijn is, volgt er, als hij zichzelf doodt, een korte periode van bewusteloosheid; en dan ontwaakt de ongelukkige zelfmoordenaar in de astrale wereld en leeft hij daar als het ware in een boze droom, hij ervaart in zijn bewustzijn, telkens en telkens weer, misschien jarenlang, niet alleen de verschrikkelijke gedachten, de laffe gedachten, de verschrikkingen, de angsten die hem ertoe brachten zich te doden, maar ook de daad van het zichzelf doden, net als de drugsverslaafde; want de drugsverslaafde heeft vreselijke dromen, de drugsverslaafde wordt gek van zijn dromen. Bedenk dat de mens in beginsel bewustzijn is; en daarom is het proces dat op de dood van het stoffelijk lichaam volgt voor elk van deze drie manieren van sterven anders.

Aspecten van de Occulte Filosofie, blz. 599 - 601

© 1999 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag